

βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ (ἢ φρ. ἐκ τοῦ Εὐαγγελ. Ματθ. 3, 3 καὶ Λουκ. 3, 4 ἐπὶ τοῦ λαλοῦντος χωρὶς νὰ εἰσακούεται). Ἐν τῇ παλάμῃ καὶ οὕτω βοήσωμεν (τῆς φρ. τὸ δεύτερον μέρος ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης, λέγεται δὲ αὕτη πρὸς δῆλωσιν ἀξιώσεως ἀμέσου πληρωμῆς) λόγ. σύννηθ.

2) Παράγω βοήν, ἤχον, βροντῶ κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ.): Βοῦίζει ὁ ἀέρας-ἡ θάλασσα-ὁ μύλος-τὸ δάσος-τὸ ποτάμι κττ. Βοῦζον τὰ ἔλατα Παρνασσ. Ὅντα βουάη ἡ φουτῆ, κάποιους μᾶς κρέν' (πρόληψις) Ἡπ. (Ζαγόρ.) || Φρ. Βοῦ ὁ κόσμος (ἐπὶ γενικῆς κατακραυγῆς) Κρήτ. Βοῦίζει τὸ χωρὶς (φέρεται εἰς τὰ στόματα ὄλων τῶν χωρικῶν διάδοσις, φήμη συνήθως κακῇ) κοιν. Βοῦνίτζι μαντζί μου (μὲ καταλαλεῖ, μὲ κακολογεῖ) Κάρπ. Τὸ βοῦίξε 'ς τὸν κόσμο (τὸ ἀπεκάλυψε, τὸ διέδωσε παντοῦ) πολλαχ. Βοῦίξ' ἔνα τούμπανον (ἐπὶ φήμης ἀδεσπότου) Λέσβ. Ἐβούισεν ἡ σουτσά σῦκα (ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς βοῆς ἡ ἐννοία τῆς πληθύος) Μεγίστ. Ἐβούίξε ἡ κάψα (ὑπερενετάθη, ἡ ἐννοία τῆς ὑπερβολῆς ὡς καὶ ἐν τῇ προηγούμενῃ φράσει) Πελοπν. (Αἰγ.) || Ἄσμ.

Ἐχω καρδὰ ποῦ 'ναι βοννό, βοῦ σὰ δὴ καδάνα, σὰ 'νεστενάζω καὶ σὰ δῶ, ὦφον, γλυκειά μου μάννα! Κρήτ.

Ἀκῶ ταβούλια νὰ βαροῦν, καϊάμμα νὰ βουίζουν (ἀκούω τύμπανα κτλ.) Πελοπν. (Σουδεν.)

Δέντρα, ντό πρασινίζετε; ποτάμῃ, ντό βοῦτε; Κοτύωρ. Συνών. ἀνασοχάζω 3, ἀνασοβῶ B1, βάζω (I) 4 γ, βαζωκοπῶ 2, βαζωμαχῶ 2. β) Κροτῶ κοιν.: Βοῦίξε τὸ κανόνι-τὸ τουφέκι κττ. 3) Ἀντηχῶ κοιν. καὶ Καπ. (Σινασσ.) Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.): Βοῦίξ' ἡ ἐκκλησία ἀπὸ τῆς φωνῆ τοῦ παπᾶ-τοῦ πάλτη κοιν. Ἐβόεσαν τ' ὄρμια (αἱ χαράδραι). Σταυρ. Ὁ πάρθον ἄγρᾱ ἄγρᾱ ἐμᾶῖξεν καὶ τὸ σπῆλαιον ἀπομέσα ἀντήχησε) Χαλδ. Βοῦ τ' ὄρμιν (τὸ δάσος) Κερασ. || Ἄσμ.

Μοιρολογῇ ἡ μάννα του, βουίξ'νε τὰ ραῖα Σταυρ. Συνών. ἀντιβογγῶ, ἀντιβοῖζω, ἀντιβροντῶ, ἀντιδονῶ 1, ἀντιλαλῶ 1, ἀχῶ (I). 4) Βομβῶ, ἐπὶ ἐντόμων κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Βοῦίζον τὰ μελίσσα κοιν. Ἐβόεσεν ὁ πούμπουρον (ὁ σφήξ) Τραπ. Συνών. ἀνασοβῶ B1, βάζω (I) 4 δ. 5) Βομβῶ, ἐπὶ τῶν ὄτων καὶ τοῦ ἐγκεφάλου ἐξ ὑποκειμενικῆς ἀντιλήψεως κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Βοῦίζον τ' ἀφτᾶ μου. Βοῦίξει τὸ κεφάλι μου κοιν. Ἐβούίξεν τ' ὠτί μ' Σταυρ. Ἀ ἀβοτάνα μι ἔρ' βοῖζα, κάποιε μ' ἔρ' θυνιχούμενε (τὸ ἀφτί μου βοῖζει, κάποιος μὲ θυμᾶται) Τσακων.

Β) Μέσ. καὶ παθ. 1) Μυκῶμαι Ἰκαρ.: Ἐνα βούδιν ἡβουίστην. 2) Προσβάλλομαι ὑπὸ ἀσθενείας Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἡ λιχῶνα βούισκι (ἐπαθεν ἐκ τῆς βοῆς τοῦ κόσμου. βούισκι = βουίστηκε), Βοῦίζονται τὰ πράματα (τὰ πρόβατα).

Μετοχ. βουϊσμένος, ἐκεῖνος ποῦ εἶθε ν' ἀκουσθῇ ἡ βοή του (πβ. βουή B1), ἄθλιος, ἐλεεινὸς Πελοπν. (Τριφυλ.): Τί ζημὰ ἔκαμες, ρε βουϊσμένε!

βουίλα ἡ, Πελοπν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βουή καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἰλα. Ἐντονος βοή. Συνών. βουϊσμάρα.

βουίξιμο τό, ἐνιαχ. βούξ'μο Στερελλ. (Παρνασσ.) βούξ'μον Στερελλ. (Αἰτωλ.) βόξιμο Πόντ. (Ὁφ.) Ἐκ τοῦ ρ. βουίζω, οὐ ἀόρ. ἐβόξα.

1) Κραυγὴ ἐνθ' ἄν.: Μὲ τὰ κλαψίματα τῶαί τὰ βοξίματα ἐπῆραν ἀτονα τῶαί ἐπῆγαν Ὁφ. 2) Βοή Στερελλ. (Αἰτωλ. Παρνασσ.)

βούισμα τό, βόεμαν Πόντ. (Ἰμερ. Κερασ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) βούημα Ἰων. (Κρήν.) βούγεμα ΑΚαρκαβ. Λόγ. πλώρης 185. βόισμα Στερελλ. (Αἰτωλ.)—Λεξ. Περίδ. Βυζ. Μπριγκ. βούισμα σύννηθ. βούσμα Στερελλ. (Παρνασσ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουίζω, ὃ ἐκ τοῦ βοῶ, ὅθεν τὸ βόεμαν καὶ βούημα.

1) Βουή A2, ὃ ἰδ., σύννηθ. καὶ Πόντ. (Ἰμερ. Κερασ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.): Τὸ βούισμα τῆς θάλασσας. Μεγάλο βούισμα κάνει τὸ ρέμα σύννηθ. || Ποίημ.

Μὰ μέρα μόνος βρέθηκα ἔξω ἀπὸ τὸ βούισμα τοῦ κόσμου ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ. 46. β) Ὁ ἐκ τινος γεγονότος προκαλούμενος ψίθυρος τῶν ἀνθρώπων, θόρυβος Ἰων. (Κρήν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἡπαντρεύτην ὁ δεῖνα κ' ἡγήνηνε ἔνα βούημα 'ς τὴ χώρα Κρήν. 2) Βόμβος, ἐπὶ τῶν ὄτων πολλαχ.: Τὸ βούισμα τῶν ἀφτῶν.

βουϊσμάρα ἡ, ἀμάρτ. βουισμάρα Στερελλ. (Παρνασσ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βούισμα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἄρα.

Ἰσχυρά βοή. Συνών. βουίλα.

βουϊσμός ὁ, βουημός Σῦρ. βοῖσμός Κύπρ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Ρόδ. κ. ἀ. βουῖσμός Κύθν. Μεγίστ. Σῦρ. κ. ἀ. βουισμός Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.) Στερελλ. (Παρνασσ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βουίζω. Ὁ τύπ. βοῖσμός καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Βοή ἐνθ' ἄν.: Ἀκούω ἔνα βουῖσμό, ἔνα κακὸ Σῦρ. || Ἄσμ.

Σῦρε, μαννούλλα μ', γὰ νὰ ἰδῇς καὶ γύρ'σε πίσω νὰ μοῦ εἰπῇς τί 'ναι ὁ βουισμός ποῦ γίνεται καὶ κουρνιχαχτός δὲ φαίνεται

Παρνασσ. β) Κλαυθμός καὶ ὀδυρμός Κύθν. Κύπρ.: Ἡρχεγε ἡ φωνὴ τοῦ δεῖνα το' ἔγινε βουῖσμός μεγάλος (ἤλθεν ἡ ἀγγελία τοῦ θανάτου κτλ.) Κύθν. || Ἄσμ.

Ἄν βουληθῇς νὰ μ' ἀρνιστῇς, νὰ σ' ἀρνιστῇ ὁ Χριστὸς σου τῶ ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ γυαλοῦ νὰ βκαίν-ν' ὁ βοῖσμός σου Κύπρ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Βλάχ. 2) Βόμβος, ἐπὶ ἐντόμων κττ. Κύπρ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Δουκ. (λ. βοῖζειν). 3) Ἡ ὑποκειμενικὴ ἀντιλήψις βόμβου εἰς τὰ ὦτα Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν.): Πῆρα πέντε κινίνα κ' ἔχ'νι ἔνα βουισμό τ' ἀφτᾶ μ'. Συνών. βουή A4, βουητός 2 ε. 4) Ἀφθονία, πληθὺς (ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς βοῆς ἡ ἐννοία τῆς πληθύος) Μεγίστ.: Βουῖσμός τὰ πράγα 'ς τὸ γυαλό.

βουίτσα ἡ, Εὐβ. (Κουρ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βουή διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ἴτσα.

Μικρὰ βοή: Κακὴ βουίτσα νὰ σοῦ 'ρτῇ! (ἀρά).

βουκάμενος ὁ, Πελοπν. (Λακων. Μάν.) βουκάμενος Πελοπν. (Γέρμ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τὸ φυτὸν λίνωψις ἡ κυμβαλιοειδὴς (linaria cymbalaria) τῆς τάξεως τῶν γρομφαδιωδῶν (scrofulariaceae) (ΠΓεννάδ. 621) χρήσιμον εἰς ἱαματικὸς σκοποὺς.

βούκανο τό, ἀμάρτ. βούκανον Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. βυκάνη.

Κέρας μετασκευασμένον εἰς σάλπιγγα, μουσικὸν ὄργανον. Πβ. βούκινο.

βουκέντρα, ἰδ. βούκεντρο.

βουκεντράκι τό, πολλαχ. βουκεδράκι Κρήτ. φ'κεντράκι Α.Ρουμελ. (Καρ.)

Ἵποκορ. τοῦ οὖς. βούκεντρο διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - άκι.

Μικρὸ βούκεντρο ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Πρινέμπο εἶν' τ' ἀλέτρι μου, δαφνένιος ὁ ζυγός μου, ὡς καὶ τὸ βουκεντράκι μου βασιλικὸν κλωνάρι Πελοπν.

βουκεντρεᾶ ἡ, βουκεντρεᾶ Πόντ. (Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) βουκεδρεᾶ Πελοπν. (Λεῦκτρ.) βουτσεντρεᾶ Αἰγιν. Μέγαρ. βουρκεντέα Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.) βουρκεντρεᾶ Πόντ. (Κοτύωρ.) βουκεντρεᾶ πολλαχ. βουκεντρεᾶ Ἰκαρ. βουκεδρεᾶ Δ.Κρήτ. βουκεντρεᾶ Κάρπ. Χάλκ. βουκεδρεᾶ Α.Κρήτ. φ'κεδρεᾶ Θράκ. (Τσακίλ.) βουκεντρεᾶ Πόντ. βουρκεντρεᾶ Πόντ.

Τὸ μεσν. οὖς. βουκεντρεᾶ. Πβ. Σαχλίχ. Στίχ. καὶ ἀφηγ. στ. 459 - 460 (ἐκδ. G Wagner σ. 95) «ἤλθε κι αὐτὴ εἰς τὴν βουλὴν καλὴ ἀρχοντοπούλλα, | ὅπου ἔχεν χίλιες βουκεντρεᾶς ἐπάνω εἰς τὴν καπούλα».

Τὸ διὰ βουκέντρου κτύπημα ἐνθ' ἄν.: Τὰ καπούλα μου πρήσκανε ἀπ' τοσοῖ φ'κεδρεᾶς (ἐκ παραμυθ.) Τσακίλ. Ἄν' κι τρώῃ τὸ βούδ' τὰ βουκεντρεᾶς, ἐμπροστὰ' κι πάει Πόντ. || Ἄσμ.

Ὅπισ', πουλλίν, ὀπίσ', πουλλίν, μὴ τρώς τὴν βουκεντρεᾶν Χαλδ.

βουκέντρι τό, βουκέντρι Πόντ. (Κερασ.) βουρκεντριν Πόντ. βουκέντρι σύννηθ. βουκέτρι πολλαχ. βουκέντρι Θράκ. Πόντ. (Κοτύωρ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) βικέντρι Θράκ. Πόντ. (Χαλδ.) βουρκεντριν Πόντ. (Κοτύωρ.) β'κέντρι Θράκ. βουτσέντρι Κύπρ. ὀυτσέντρι Κύπρ. βουτσέντρι Νάξ. Πελοπν. (Ἀργολ. Τρίκκ.) Χίος βουτσέντρι Τσακων. βουτσέντρι Κύθν. Πάρ. βουτσέντρι Καππ. βουτσέντρι Καππ. β'τσέντρι Πάρ. (Λεῦκ.) βουκέντρι Καππ. (Ἀραβάν.) βουκέντρι Καππ. (Ἀνακ. Μαλακ. Φλογ.) φουκέντρι Κάρπ. φικέντρι Κάρπ. φ'κέντρι Θράκ. φ'κέντρι Θεσσ. Θράκ. Μακεδ. Στερελλ. φ'κέντρι Α.Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Θράκ. (Σαρεκκλ. Σκοπ.) φουκέντρι Θράκ. (Σιρέντζ.) φ'κέντρι Θράκ. (Σουφλ.) φουτσέντρι Μέγαρ. φ'τσέντρι Καππ. (Μισθ.) φ'κέντρι Θράκ. (Ἄλμ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὖς. βουκέντρι. Πβ. Λύβιστρ. καὶ Ροδάμν. Ε 1087 (ἐκδ. J Lambert) «ἐβάσταζε σπόρον με σακκίν, ραβδὶν με τὸ βουκέντρι».

1) Ράβδος μακρὰ τῶν γεωργῶν φέρουσα εἰς τὸ ἔτερον ἄκρον κέντρον σιδηροῦν, διὰ τοῦ ὁποῖου οὗτοι κεντοῦν τοὺς ἀροτῆρας βοῦς διὰ νὰ προχωρήσουν κατὰ τὸ ὄργωμα ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀποκέντρι, βάτα, βελάτρι, βουκεντρούλλα. 2) Μέτρον μήκους ἴσον πρὸς τὸ βούκεντρον Πελοπν. (Αἰγιάλ. Κορινθ. Τρίκκ.) κ. ἄ.: Ἐρριξε ἓνα βουκέντρι χιόνι Αἰγιάλ. Ὁ ἥλιος εἶναι ἓνα βουτσέντρι ἄνον (ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα) Τρίκκ. Συνών. βουκεντρούλο 2.

Πβ. βούκεντρο, δικέντρι.

βουκεντρίζω ἀμάρτ. βουκεδρίζω Θήρ. φ'κεντρίζω Ἡπ. (Πρέβ.) φ'κεδρίζω Θράκ. (Σαρεκκλ.) βουκεντρώ ΣΠασαγιάνν. Ἀντίλ. 30 φ'κιντρώ Θράκ. (Ἄλμ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. βουκέντρι ἢ βούκεντρο.

Νύσσω διὰ τοῦ βουκέντρου ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Μηλὰ μὴλὰ τ' ἀλέτρι σου, τριανταφυλλὰ ὁ ζυγός σου κι τοῦ φ'κιντρί οὐποῦ φ'κιντρεῖ τριανταφυλλὰς κλωνάρι Ἄλμ.—Ποίημ.

Ἀργὰ τὰ βοῖδα του ὁ ζευγὰς ζεγμένα ἐκεῖ'ς τ' ἀλέτρι τὰ βουκεντρεῖ ξοπίσωθε κι ἀράθυμα σαλεύουν ΣΠασαγιάνν. ἐνθ' ἄν. Συνών. βουκεντρώνω.

βούκεντρο τό, βούκεντρον Κάρπ. βούκεντρο σύννηθ. βούκεδρο Εὔβ. (Ἀλιβέρ.) βούτσεντρο Εὔβ. (Ὀρ.) Στερελλ. (Δεσφ.) βούτσεντρον Στερελλ. (Ἀράχ.) φούτσενδρο Μέγαρ. βούκεδρος ὁ, Κρήτ. μούκεδρος Πελοπν. (Μάν.) βουκέντρα ἡ, Ἄνδρ. Δαρδαν. Εὔβ. Ἡπ. Κύθηρ. Λευκ. Πελοπν. (Ἀρχαδ. Βούρβουρ. Γορτυν. Ἡλ. Λακων. Λεντεκ. Λεπεν.) κ. ἄ. βουκέντρα Εὔβ. (Στρόπον.) β'κέντρα Β.Εὔβ. Θράκ. (Αἰν. κ. ἄ.) Πελοπν. (Ἡλ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ. Καλοσκοπ. Παρνασσ.) βουκέδρα Θήρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ. ἄ. β'κέδρα Θράκ. (Μάδυτ.) βέδρα Λέσβ. βουτσέντρα Τσακων. φουκέντρα Ζάκ. Θράκ. (Σιρέντζ.) Κύθηρ. Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Βούρβουρ. Ἡλ. Καλάβρυτ. Λάστ. Μεσσ. Σπάρτ.) φουκέδρα Κέρκ. (Ἀργυροῦδ.) φικέντρα Θράκ. (Σηλυβρ.) Πελοπν. (Λάστ. Οἰν. κ. ἄ.) φ'κέντρα Α.Ρουμελ. (Καρ.) Β.Εὔβ. Ἡπ. (Πρέβ.) Θεσσ. Θράκ. (Λιμν. Μάλγαρ. Σαρεκκλ.) Πελοπν. (Αἰγ. Ἡλ. Καλάβρυτ. Κόκκιν. Κορινθ. Μεγαλόπ. Μεσσ. Σουδεν. Φεν.) Στερελλ. (Ἀκαρναν. Λοκρ. Παλαιοχ.) φ'κέδρα Θράκ. Μύκ. Πελοπν. (Ἀνδρούς.) Τήν. φουτσέντρα Εὔβ. (Κάρυστ. Κύμ. Ὀξύλιθ.) Μέγαρ. Πελοπν. (Δημητσάν.) φ'τσέντρα Μύκ. Τήν. βουκέντρα Πελοπν. (Ἡλ.) βουκέδρα Λευκ. μουκέντρα Πελοπν. (Γερμ. Λακων.) μουκέδρα Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὖς. βούκεντρον. Τὸ βουκέντρα ἐκ παρασυσχετισμοῦ πρὸς τὸ κεντῶ.

1) Βουκέντρι 1, ὁ ἰδ., σύννηθ. β) Μετων. ἄνθρωπος πονηρός, ραδιοῦργος, κακὸς Πελοπν. (Μάν.) 2) Βουκέντρι 2, ὁ ἰδ., Ἡπ. (Πρέβ.) Θεσσ. Πελοπν. (Μανιάκ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Παλαιοχ. Παρνασσ.): Ἐχει πάει ὁ ἥλιος δὴ φ'κέντρες ἀπάνω Πρέβ. Θέλει μὲ φ'κέντρα νὰ μπῇ ὁ ἥλιος αὐτόθ. Ἀπὸ φ'κέντρις ἀνέβ' κι οὐ ἥλιους Θεσσ.

βουκεντρούλο τό, Χίος φουκεντρούλο Ζάκ.

Ἐκ τῶν οὖς. βουκέντρι ἢ βούκεντρο καὶ ξύλο.

1) Τὸ ξύλον ἢ ἡ μακρὰ ράβδος τοῦ βουκέντρου ἐνθ' ἄν. 2) Ὡς μονὰς μήκους βουκέντρι 2, ὁ ἰδ., Χίος: Ἀπὸ βουκεντρούλου θέλει νὰ βασιλέψῃ ὁ ἥλιος.

βουκεντρούλλα ἡ, ἀμάρτ. φικεντρούλλα Στερελλ. (Παρνασσ.)

Ἐκ τοῦ οὖς. βουκέντρα, δι' ὁ ἰδ. βούκεντρο, καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. - ούλλα κατὰ τύπ. ὑποκοριστικόν.

Βουκέντρι 1, ὁ ἰδ.: Ἄσμ.

Μηλὰ ροιδὰ τ' ἀλέτρι σου καὶ κυδωνὰ ὁ ζυγός σου καὶ τὰ ζυγολουρούδα σου σπυρὶ μαργαριτάρι κ' ἡ φικεντρούλλα ποῦ κρατεῖς ἀπὸ μὴλὰς κλωνάρι.

βουκεντρώνω ἀμάρτ. βουκεδρώνω Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὖς. βουκέντρι ἢ βούκεντρο.

Βουκεντρίζω, ὁ ἰδ.

βουκέφαλος ἐπίθ. Ἰθάκ. βουκεφάλας Λεξ. Μπριγκ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. βουκέφαλος.

Ὁ ἔχων μεγάλην κεφαλὴν. Συνών. κεφάλας.

βούκιθρο τό, Κέρκ. Πελοπν. (Ὀλυμπ. Μεσσ. Τριφυλ.)

Ἄγνωστου ἐτύμου.

Μικρὸς θάμνος χρησιμοποιούμενος ὡς καύσιμος ὕλη.

